

LAUVONNA

Dessverre har den harde vinteren og kaldværet og grasåmå utover sommeren, skada og satt enga tilbake i uhyggelig grad, særlig i nord- og midtfylket. Her er det endog meldinger om at høyavlinga blir mindre enn det dårlige år i fjor.

I disse strøk må en nytte alle de muligheter som overhodet fins for å samle på, slik at besetningene kan bevares den kommende vinter. Slik som meldingene om årsveksten er sørpå, kan en heller ikke rekne med noen hjelp derfra, og kraftfortilgangen blir liten eller ingenting. Da en vet at en massenedslakting er ei ulykke som tar bort alle muligheter for at gårdbruket gir underhold for brukerne og familier i år framover, må en igjen så sterkt en kan oppfordre folk til å gå i ganga samle lauv og andre hjelpeforstoffer. En må nå komme i gang så snart som mulig, da lauvet på samme måte som enga er mest næringsrikt når det blir hausta tidlig.

En tillater seg å gjengi hva der skrives i "Samvirke" om lauv bl.:
"I år, da det er satt igang store vedhugster over heile landet vil det bli hugget ned mye lauvskog, hvis en da passer på kan det samles store mengder lauv, og arbeidsforbruket til sjølv lauvinga blir da også mindre.

På de fleste gårder kan en langs grøfter og gjerder se krattskog som bare står i veien og gjør skade. I hamneganger og kulturbeiter likeså. I år bør alt hugges ned og lauvet samles til for."

Innhaustinga av lauvet har frå gammalt av foregått ved å rispe lauvet av kvisten eller ved å hakke av det fineste av kvisten med

lauvet på. Lauvet blei da tørka på bakken, denne haustemåte er for sein og krev mye arbeid og er derfor forlatt. Den beste og mest praktiske måte er å hauste lauvet i kjerv. Lauv-kvistene hugges av i en lengde av 60 — 80 cm. og bindes i hop med en kvist til et passe stort kjerv. Til å hugge av kvisten med må en ha en kvass og god lauvkrok(sigd), da går arbeidet fort unna. Er det stor lauvskog må en jo hugge trærne ned først. Frå gammel ti reknes at en mann skal greie godt og vel 100 kjerv om dagen når det er god lauvskog. Når kjervet er bundet og ferdig, henges det opp til tørk. Aa reise de sammen på bakken er ikke så bra. Kjervet henges opp enten på nedhugne stammer eller greiner som reises opp eller henges på knaggen av en kvist i et tre som står.

Kjervene må ikke være for store eller bindes for godt da tørker lauvet dårlig. Kjervene henges med toppen ned. Da renner vatnet raskest av i regnvær. Lauvet må tørkes så godt at det ikke mugner, blir det for tørt detter mye lauv av under innkjøringa. Best er det sjølsagt å oppbevare lauvet i låven, men er plassen for liten, kan en sette en stakk ute. En må legge et godt underlag av grov kvist så lauvet ikke blir rått frå bakken. Kjervene må ligge så vatnet renner lett av, det oppnår en

(Forts. 4. sia)

(Forts. frå 1. sia)

ved å legge kjervet så roten den vender utover.

Lauvet av de fleste treslaga er godt til for. Lauv av asp reknes for å være best, det er særlig næringsrikt og både hest, ku og småfe liker det godt. Av asp reknes 2 kg. tørt lauv (bladplaten og bladstilken) til en forenhet, når det er hausta i rett ti og godt berga. Lauv av ask, alm og rogn er også meget godt men det er lite av disse treslag hos oss. Av or, selje og bjørk får en godt lauv til ku og småfe. Av orelauv går det ca. 2,2 kg. og av bjørkelauv 2,3 kg. til en forenhet når det er godt berga.

Næringsinnholdet og forholdet mellom næringsstoffene blir såleis omtrent som høy. Lauvet inneheld opptil 8 pst fordøyelig eggekvite.

Haustetia har nok også her en del å sei for næringsinnholdet. Forsøk blei for endel år sia utført av prof. Isachsen ved Landbrukshøyskolens foringsforsøk for å bestemme forverdien av lauv, likeså for å se om haustetia spiller noen rolle for forstoffenes fordøyelighet.

Orelauv blei hausta til forskjellige tier: 10. juni, 10. juli, 10. august og 13. september. Resultat av forsøket blei:

Orelauv:	Forstoff. %	F.e. pr. 100 kg. lauv	Kg, lauv pr. f.e.	Gr. fordøyelig eggekvite pr. f.e.
1. hausteti	85,1	61,2	1,7	184
2. — ” —	90,1	50,7	2,0	133
3. — ” —	89,2	51,0	2,0	166
4. — ” —	90,0	49,6	2,0	165
Bjørkelauv hausta 16. aug.	80,4	42,0	2,4	94
Rognelauv hausta 17. juli	86,3	67,8	1,5	92
Aspelauv hausta 13. sept.	89,9	55,9	1,8	170

Forsøket viser at etter første hausteti har lauvet den største næringsverd. De tre siste haustetier viser liten forskjell, og det skulle ikke være stor fare å ut sette haustetia noe hvis en ikke kan få tatt lauvet tidlig på sommaren.

Fordøyelighetsforsøket viser dessutan at godt berga lauv har omtrent samme næringsverdi som godt høy, og at lauvet inneheld meir fornøyelig eggekvite enn høy. Av et kjerv av alminnelig størrelse får en ca. 1 kg. høy.

Lauvet bør først og fremst brukes til hester, sau og geit, til hesten gir vi aspelauvet, og sau og geit tar det andre. Lauvet inneheld en del garvesyre og andre stoffer slik at det har ikke så god dietisk virkning som høy. Så store mengder som 3 -4 kg. reint lauv bør derfor ikke brukes. Til storfe og hest er vanlig brukt et kjerv pr. dag. De krydderstoffer lauvet inneheld, virker appetittvekkende hos dyra.

Det er nok så at lauvsankinga er arbeidskrevande, men så har vi til gjengjeld ingen andre utgifter til dette for, og det skulle derfor bli billig for. Så snart slottonna er forbi, bør vi derfor i år gå i gang med å samle mye og godt lauv.

Troms landbruksselskap.